

MINISTERSTVO VNITRA
Poradní sbor ministra vnitra
ke správnímu řádu

Závěr č. 36

ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 12. 6. 2006

Problematika náhrady nákladů řízení stanovené paušální částkou ve věcech zdravotního pojištění (§ 79 odst. 5 správního řádu)

V oblasti veřejného zdravotního pojištění se postup podle § 79 odst. 5 správního řádu uplatní zejména při ukládání pokut za nesplnění povinností stanovených zákonem o veřejném zdravotním pojištění nebo zákonem o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění. Pokud je však vyměřována pouze výše dlužné částky pojistného nebo penále, nebo pokud je ukládána přírážka k pojistnému nezpůsobená porušením právní povinnosti, § 79 odst. 5 správního řádu se nepoužije.

Odůvodnění:

Poradní sbor se na svém zasedání zabýval dotazem na aplikaci zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v podmínkách veřejného zdravotního pojištění. Konkrétně šlo o dotaz, zda v případě ukládání pokut, přírážek k pojistnému a dalších sankcí za porušení některých ustanovení zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, uplatnit postup podle § 79 odst. 5 správního řádu a uložit náhradu nákladů řízení paušální částkou.

Ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu stanoví, že povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou uloží správní orgán účastníkovi, který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti. Výši této paušální částky náhrady nákladů řízení upravuje vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení.

Smyslem ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu je stanovit podobně jako je tomu případě projednávání přestupků (viz § 79 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění

pozdějších předpisů, a vyhláška č. 231/1996 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů řízení o přestupcích, ve znění vyhlášky č. 340/2003 Sb.) paušální částku náhrady nákladů např. v případě projednávání správních deliktů. Také v případě projednávání jiných správních deliktů než přestupků, kdy se nepostupuje podle přestupkového zákon, ale zpravidla podle správního řádu, je třeba, aby existovala možnost nahradit správnímu orgánu náklady s tímto řízením spojené.

Některé právní předpisy však obsahují zvláštní právní úpravu, který se týká řízení „sankčního charakteru“, a kdy se paušální částka nákladů řízení podle § 79 odst. 5 správního řádu neukládá. Jedná se zejména o postup podle zákona č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Ten v případě porušení povinnosti vyplývající z tohoto nebo zvláštního daňového zákona nebo uloženou rozhodnutím podle tohoto zákona umožňuje ukládat pokuty až do výše 2 000 000 Kč a paušální částka náhrady nákladů řízení se již v tomto případě neuplatní.

Rovněž zákony v oblasti veřejného zdravotního pojištění stanoví celou řadu právních povinností, jejichž porušení je možné řešit způsoby uvedenými v zákoně o veřejném zdravotním pojištění a v zákoně o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění. Podle § 53 zákona o veřejném zdravotním pojištění se na rozhodování zdravotních pojišťoven ve věcech týkajících se přirážek k pojistnému, pokut a pravděpodobné výše pojistného a ve sporných případech ve věcech placení pojistného, penále, vracení přeplatku na pojistném a snížení záloh na pojistné vztahují obecné předpisy o správním řízení, nestanoví-li tento zákon jinak. Zdravotní pojišťovny rozhodují platebními výměry. Dlužné pojistné a penále může zdravotní pojišťovna předepsat k úhradě též výkazem nedoplatků.

Pro posouzení toho, jestli se také zde uplatní paušální částka náhrady nákladů řízení podle § 79 odst. 5 správního řádu, je třeba nejprve zvážit, zda se vůbec jedná o správní řízení, ve kterém se postupuje podle správního řádu, a jestli bylo toto řízení vyvoláno porušením právní povinnosti.

Přirážka k pojistnému může být podle § 45 odst. 1 zákona o veřejném zdravotním pojištění vyměřena zdravotní pojišťovnou zaměstnavateli, u něhož došlo v uplynulém kalendářním roce k opakovanému výskytu pracovních úrazů nebo nemocí z povolání ze stejných příčin a v důsledku toho i ke zvýšení nákladů na zdravotní péči. Opakovaný výskyt pracovních úrazů nebo nemocí z povolání však nemusí být způsoben porušením právní povinnosti a ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu se zde proto neuplatní.

Paušální částka nebude ukládána ani v těch případech, ve kterých není rozhodováno o porušení právní povinnosti, ale jde pouze o vypočtení dlužné částky, ať už formou platebního výměru nebo výkazem nedoplatků. Jde o případy předepsání dlužného pojistného nebo penále (o kterém se, nejedná-li se o sporný případ, nerozhoduje, ale které vzniká přímo ze zákona - § 18 zákona o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění). Zdravotní pojišťovna zde nerozhoduje o porušení právní povinnosti, ale stanoví se pouze vlastní výše dlužné částky.

Pokud by však byly ukládány rozhodnutím pokuty například za nesplnění povinností stanovených zákonem o veřejném zdravotním pojištění nebo zákonem o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu se uplatní. Například za nesplnění oznamovací povinnosti podle § 10 zákona o veřejném zdravotním pojištění může příslušná zdravotní pojišťovna uložit podle § 44 tohoto zákona pojištěnci pokutu až do výše 10 000 Kč a zaměstnavateli až do výše 200 000 Kč. Za nesplnění povinnosti předat přehled o příjmech a výdajích nebo přehled o platbách pojistného a dalších povinností může podle § 26 zákona o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění uložit příslušná zdravotní pojišťovna plátcí pojistného pokutu až do výše 50 000 Kč za jednotlivé nesplnění nebo porušení povinnosti. V případě ukládání těchto pokut proto zdravotní pojišťovna paušální částku náhrady nákladů řízení v rozhodnutí uloží.